

Rahapesu Andmebüroo tagasiside krediidasutustele

Sektori riskipilt

1. Siseriikliku riskihinnangu¹ (NRA) järgi on rahapesu ohu üldine tase Eestis keskmisel tasemel ja keskmine on ka riikliku rahapesu tõkestamise süsteemi haavatavuse tase. Krediidasutuste puhul on **rahapesu ohu tase keskmisest kõrgem, haavatavuse ja jääkriski tase on keskmine**². Riskihinnangu kohaselt on peamised ohutegurid seotud korrespondentteenuste (sh VIBAN kontode) kasutamisega.
2. NRA alusel on terrorismi rahastamise riskitase Eestis jätkuvalt keskmine ja Eesti majanduskeskkonda kasutatakse terrorismi rahastamise eesmärgil eeskätt edastamise faasis. Krediidasutuste puhul on **terrorismi rahastamise ohu, haavatavuse ja jääkriski tase keskmisest madalam**³. Eestis on finants sanktsiooni rikkumise või kohaldamata jätmise risk madal, finants sanktsioonist kõrvalehoidmise riski ohu tase on keskmine, haavatavuse ja jääkriski tase on madal⁴. NRA hindab, et **krediidasutuste teadlikkus ja võimekus tuvastada sanktsiooni on heal tasemel**.
3. Järelevalve töö tulemusena **vähenes kõrge riskiga turuosaliste arv**, kuna AS TBB panga tegevusluba lõppes 14.04.2025. Varasemalt oli tuvastatud AS TBB panga rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemides olulisi puudusi ning seega võib AS TBB panga tegevuse lõpp sektori rahapesuriske vähendada.
4. Krediidasutuste poolt Eesti Pangale esitatav **maksestatistika**⁵ näitab **piiriüleste maksete mahu kiiret kasvu (44%) ja selle põhjuseks on eeskätt ühe panga äritegevus**. Kuigi veidi on tõusnud ka residentide välismaksete maht, on u 99% kasvust tingitud mitteresidentide tehingute mahu suurenemisest, mille puhul tõusevad omakorda eeskätt esile muude finantseerimisasutuste algatatud maksed.
5. Krediidasutustelt **laekus 2025. aastal rohkem rahapesukahtlusega teateid**⁶ (**kasv võrreldes 2024. aastaga 12%**) ja kogutud andmestik näitab, et **teadete arvu suurenemine oli valdavalt seotud kahtlaste tehingute tuvastamisega** (klient ei esita tehingute kohta selgitusi või ei ole need usutavad, kontodel tehakse ebaharilikke tehinguid). Võrreldes 2024. aastaga saatsid mõned pangad ka märksa rohkem teateid ja pärast mitut aastat hakkas uuesti tõusma kelmustele viitavate teadete arv. Teatajate esikolmikusse kuuluvad pangad esitasid 77% kõikidest krediidasutuste teadetest.

¹ Eesti siseriiklik rahapesu, terrorismi ja massihävitusrelvade leviku rahastamise siseriiklik riskihinnang (NRA). Rahandusministeerium, 2025, <https://www.fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahapesu-ja-terrorismi-rahastamise-tokestamine/riskihinnangud#eesti-rahapesu-terr>. NRA hindas riske 2024. aasta seisuga.

² Eesti riikliku riskihinnangu aruanne rahapesu tõkestamise valdkonnas 2020–2024. Rahandusministeerium, 2025, https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2025-10/NRA%202025%20RP%20raport_01.10.pdf (lk 13).

³ Eesti riikliku riskihinnangu aruanne terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas 2020–2024. Rahandusministeerium, 2025, https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2025-10/NRA%202025%20TR%20raport_25.09.pdf (lk 11).

⁴ Eesti riikliku riskihinnangu aruanne massihävitusrelvade leviku rahastamise valdkonnas 2020–2024. Rahandusministeerium, 2025, https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2025-10/NRA%202025%20MHR%20raport_27.09.pdf (lk 4).

⁵ Analüüsis tuginetakse makseliigile kliendimaksed.

⁶ Rahapesukahtlusega seotud teadetena käsitletakse STR, UAR ja UTR teateid. Teate liikide sisu avab RAB-i juhend: https://fiu.ee/sites/default/files/documents/2024-07/Juhend_kahtlaste_tehingute_tunnuste_kohta_22.07.2024.pdf.

6. Oluliseks muutuseks krediitiasutuste teadetes on see, et võrreldes 2024. aastal esitatud rahapesukahtlusega teadete 2024. aasta tehingute mahuga **kasvas märgatavalt 2025. aastal esitatud rahapesukahtlusega teadetes 2025. aastal tehtud kahtlaste tehingute maht**. Kuigi pankade vahel on suuri erinevusi nii tehingute kogusummas kui ka muutuse ulatuses, on kasvutrendi näha enamike pankade puhul. Rahapesukahtlusega teadetega seotud tehingute maht tõusis aastases võrdluses märkimisväärselt ka siis, kui arvestada kõikide tehingutega sõltumata tehingu tegemise ajast. Kuigi rahapesukahtlusega teadete tehingumahule oli teatud mõju ka teadete kvaliteedi paranemisel (krediitiasutuste sektoris oli sisu- ja vormivigadega teateid vähem kui aasta varem), siis **tehingumahu tõusu peamiseks põhjuseks oli kahtlaste tehingusummade suurenemine**.
7. Krediitiasutuste **teadete vormiline ja sisuline kvaliteet on jätkuvalt kõigi teadete võrdluses keskmisest kõrgem**, mis väljendub ka teadete suuremas kasutatavuses RAB-i analüüsis ja teabeedastustes õiguskaitsesutustele võrreldes teiste sektoritega. Kõikidest 2025. aastal laekunud rahapesukahtlusega seotud teadetest, mida RAB oli 2026. aasta alguse seisuga süvaanalüüsis⁷ kasutanud, saatsid kolm neljandikku krediitiasutused.
8. Krediitiasutuste teadete kvaliteedi murekohana on esile kerkinud see, et **hilinenud teatamist tuvastas RAB 2025. aastal märksa enam**. Kuigi see ei puuduta tervet sektorit ühetaoliselt ja hilinenud teatamine kasvas aastases võrdluses eriti seoses ühe krediitiasutuse teadetega, esines probleemseid juhtumeid mitmete pankade puhul. Aasta varasemaga võrreldes oli sellistes teadetes tunduvalt rohkem viiteid kliendisuhete lõpetamisele, sularaha kasutamisele ja transiitkannetele, kelmustele ja maksukohustuse rikkumisele. Hilinenud teatamine suurendab riski, et RAB-i ja uurimisasutuste võimalused operatiivseks sekkumiseks võivad olla teate saatmise ajaks juba ammendunud.
9. Eelkuritegude vaatest on krediitiasutuste esitatud teadetes (sh neis, mida RAB on süvaanalüüsis kasutanud) kõige rohkem seoseid **erinevat tüüpi kelmuste ning maksusüütegudega**. Kui rahapesu faasi kohta on teavet, siis enamasti viitab see **kihistamisele**.

*Krediitiasutuste sektoris toimus 2025. aastal mitmeid märkimisväärsed muutusi – vähenes kõrge riskiga turuosaliste arv, tõusis piiriüleste maksete maht, esitati rohkem teateid ja kasvas nende teadetega seotud kahtlaste tehingute summa. RAB-i kogutud andmed näitavad, et sektori riskid on kontsentreerunud teatud teenustesse ja turuosalistesse, eeskätt seoses piiriüleste tehingute, VIBAN kontode ja mitteresidentidest klientidega. Krediitiasutuste teatamisaktiivsus on üldjoontes kooskõlas sektori riskipildiga (nt on aastases võrdluses sagenenud teatamine VIBAN kontode kohta, kahtlaste tehingute andmestikus on kasvanud piiriüleste maksete arv ja maht), aga turuosaliste löikes on märkimisväärsed erisusi. Kokkuvõttes ei ole krediitiasutuste sektoris 2025. aastal rahapesuriskid vähenenud. Seega **on jätkuvalt oluline, et krediitiasutuste esitatavad teated oleksid sisukad ning nende arv ja sisu vastaksid riskidele**.*

Turuosalised ja teatamisaktiivsus

10. Eestis tegutseb **14 krediitiasutust**, millest 6 on teiste riikide krediitiasutuste filiaalid. **Turuosaliste hulk on püsinud stabiilsena**, oluliseks muutuseks on 1991. aastal asutatud AS TBB panga tegevuse lõppemine 2025. aastal⁸. Lisaks on viimaste aastate jooksul turult väljunud PayEx Sverige AB Eesti filiaal (2023) ning turule on sisenenud Finora Bank UAB Eesti filiaal (2023) ja TF Nordic AB Eesti filiaal (2025).

⁷ Süvaanalüüsi käigus kogub ja analüüsib RAB täiendavat infot rahapesu ja sellega seotud kuriteokahtlusega juhtumite kohta.

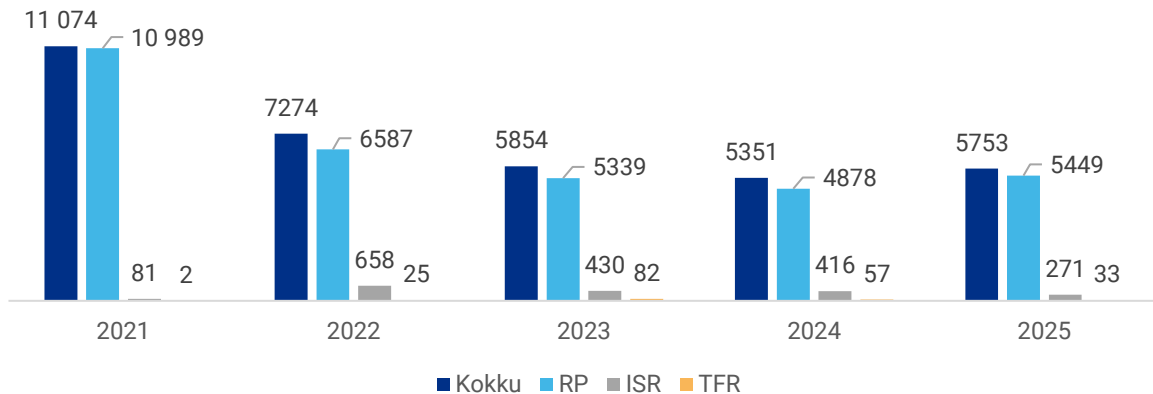
⁸ Panga tegevusluba lõppes 14.04.2025 ja tegevuse lõppemise üheks oluliseks põhjuseks oli asjaolu, et panga rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemides tuvastati olulisi puudusi.

11. Krediidiasutused esitasid 2025. aastal ligi **8% rohkem teateid kui aasta varem**, seejuures kasvas rahapesukahtlusega seotud teadete arv 12%. Teateid esitas 13 krediidiasutust ja **valdava osa teadetest (98%) saatsid 5 teatajat**, mis tähendab, et ülejäänud krediidiasutustelt laekub väga vähe teateid. See on üldjoontes kooskõlas pankade suuruse ja turumahu jaotusega, kuigi pankade lõikes esineb erisusi.
12. Rahvusvahelise sanktsiooni teateid (ISR) ja terrorismi rahastamise kahtlusega teateid (TFR) saatsid pangad 2025. aastal vähem kui aasta varem.

Soovitame tutvuda rahapesu ja terrorismi rahastamist ning riskide tuvastamist, hindamist ja maandamist tutvustavate **videoloengutega**, mille RAB avaldas 2025. aasta lõpus: <https://fiu.ee/uudised/rahapesu-andmeburoo-avaldas-videoloengud>.

Ülevaade 2025. aastal saadetud teadetest

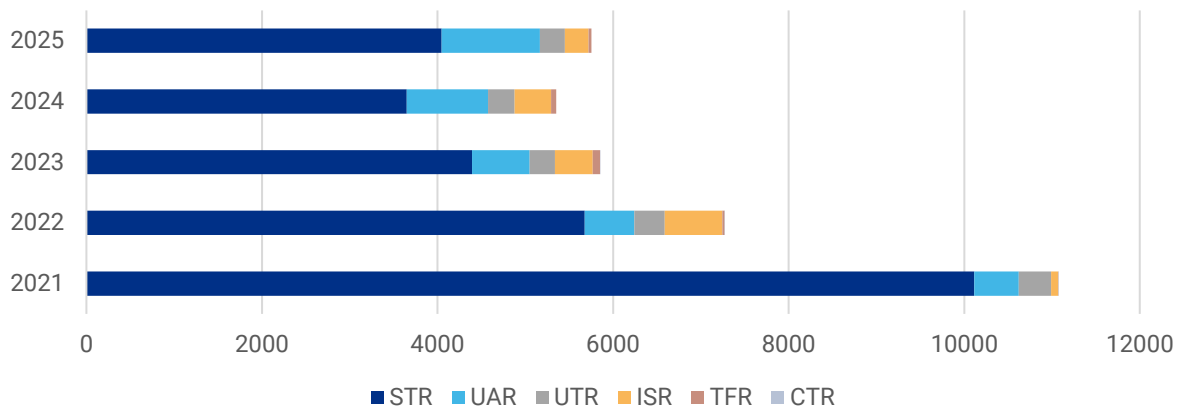
13. RAB sai 2025. aastal krediidiasutustelt kokku **5753 kahtlusepõhist teadet**. Võrreldes eelneva aastaga laekus teateid rohkem ja sellega lõppes viimastel aastatel püsunud langustrend krediidiasutuste esitatud teadete koguarvus (joonis 1).

Joonis 1. Aastatel 2021–2025 krediidiasutustelt RAB-ile saadetud teadete arv.

Märkus: RP – rahapesukahtlusega teade (STR, UTR ja UAR); ISR – rahvusvahelise sanktsiooni teade; TFR – terrorismi rahastamise kahtlusega teade.

14. Võrreldes 2024. aastaga **tõusis krediidiasutuste esitatud teadete seas STR teadete koguarv ja jätkus UAR teadete arvu kasv**, muud liiki teateid (UTR, ISR ja TFR) laekus vähem (joonis 2).

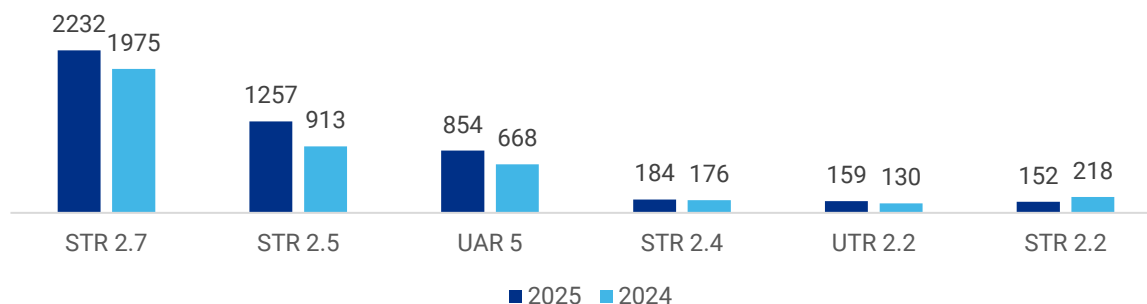

Joonis 2. Krediidiasutuste saadetud teated liikide lõikes aastatel 2021–2025.

Märkus: STR teadete arv oli 2021. aastal (ja teatud määral ka 2022. aastal) erandlikult suur, kuna üks pank esitas siis erakordselt palju kelmustele viitavaid teateid (rahapesukahtluse indikaator 2.7).

15. Seega kasvas teadete arv rahapesukahtlusega seotud teadete hulga suurenemise arvelt.

Sellel oli erinevaid põhjuseid – oli turuosalisi, kes esitasid 2024. aastaga võrreldes märksa rohkem teateid⁹, jätkuvalt tõusis märgatavalt nende teadete hulk, mille puhul klient ei esita tehingu kohta vajalikus ulatuses selgitusi või esitatu ei ole usutav¹⁰, samuti laekus märksa rohkem teateid kontodel tehtud ebaharilike tehingute kohta¹¹ ja uuesti hakkas kasvama ka kelmustele viitavate teadete arv¹². Lisaks saatsid krediitiasutused suhteliselt sageli teateid rahapesukahtluse kohta kontol tehtava tehingu puhul (indikaator STR 2.4) ja et isiku suhtes on varasemalt teadaolev või hoolsusmeetmete rakendamise käigus tekkinud rahapesukahtlus (STR 2.2) (joonis 3).

Joonis 3. 2025. aastal saadetud teadete puhul enim kasutatud põhiajendid.

16. Lisaks krediitiasutuste saadetud teadete koguarvu kasvule suurenes mõnevõrra ka nende teadete osakaal kõikide teatajate esitatud teadete seas, tõustes 42%-ni (tabel 1; aasta varem 39%). Kui kõrvale jätta lävendipõhised sularahateated (CTR), kuna krediitiasutused ei pea neid üldjuhul esitama, siis **ulatub krediitiasutuste esitatud teadete osakaal üle 52%**. See toonitab veelgi krediitiasutuste tähtsust RAB-i kogutavas ja analüüsitavas teabes.

Tabel 1. 2025. a RAB-ile saadetud teadete jagunemine teatajagruppide lõikes.

Teatajagrupp	Kokku	Kokku (%)	RP	RP (%)	TFR	TFR (%)	ISR	ISR (%)	CTR	CTR (%)
Krediitiasutused	5753	42%	5449	52%	33	24%	271	59%	0	0%
Virtuaalvääringu teenuse pakkujad	2910	21%	2774	27%	44	32%	92	20%	0	0%
Finantseerimisasutused	2608	19%	1512	14%	51	37%	12	3%	1033	39%
Hasartmängukorraldajad	1593	12%	227	2%		0%			1366	51%
Professionaalid	354	3%	201	2%	7	5%	15	3%	131	5%
Muud eraõiguslikud ettevõtjad	178	1%	56	1%			3	1%	119	4%
Riigiasutused	81	1%	57	1%	2	1%	13	3%	9	0%
Ei ole kohustatud subjekt	160	1%	139	1%	1		13	3%	7	0%
Teise riigi asutused ja isikud	65	0%	27	0%			37	8%	1	
KOKKU	13 702	100%	10 442	100%	138	100%	456	100%	2666	100%

Märkus: RP – rahapesukahtlusega teade (STR, UTR ja UAR), TFR – terrorismi rahastamise kahtlusega teade, ISR – rahvusvahelise sanktsiooni teade, CTR – lävendipõhine sularahateade.

⁹ Mõned pangad esitasid üle 20% rohkem teateid kui aasta varem.

¹⁰ Indikaatoriga STR 2.5 (Isik ei esita tehingu kohta hoolsusmeetmete täitmiseks vajalikus ulatuses selgitusi või dokumente või esitatu ei ole usutav (RahaPTS § 42 lg 1 juhutehing ning § 43 lg 1 kliendisuhtes oleva isiku tehing)) esitati teateid 38% rohkem.

¹¹ Kokkuvõttes esitati indikaatoritega UAR 5 (Ebaharilikud tehingud kontol) ja UTR 2.2 (Ebaharilik tehing kontol) teateid 27% rohkem.

¹² Indikaatoriga STR 2.7 (Kahtlus, et tehingu objektiks olev vara on pettuse objekt või seda kasutatakse rahapesuks (eksiteele viidud isiku tehingud)) esitati teateid 13% rohkem.

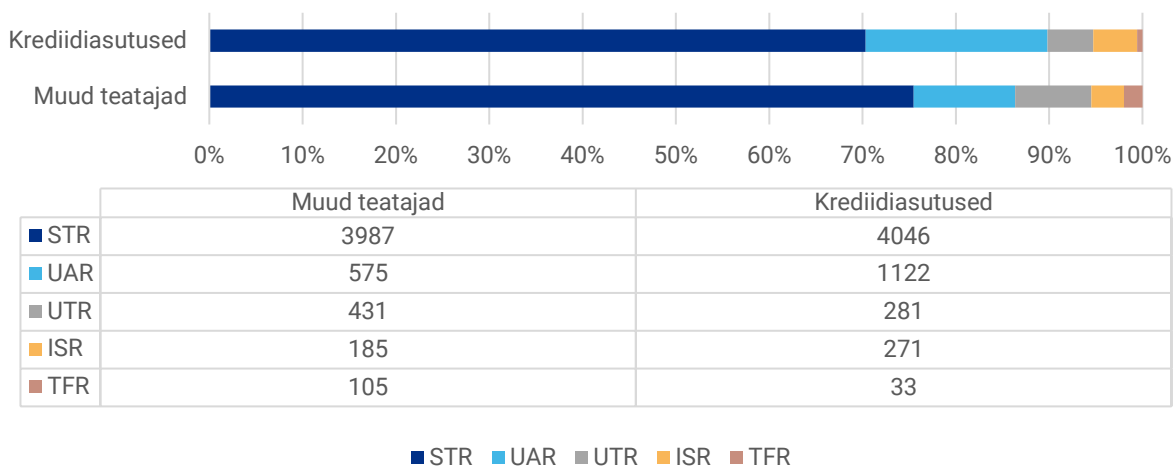
17. RAB-i suurimate teatajate esikolmiku moodustasid ka 2025. aastal kolm krediidasutust.

Seejuures esitasid teatajate esikolmikusse kuuluvad pangad 77% kõikidest krediidasutuste teadetest (2024. aastaga võrreldes langes see osakaal paari protsendipunkti võrra). Teatajate esikümnesse (tabel 2) mahtus veel üks pank ja lisaks jäi üks krediidasutus esitatud teadete arvult teise kümnesse.

Tabel 2. 2025. aasta teatajate esikümme (kõik teated, sh CTR teated).

Teataja põhitegevusala alusel	Teadete arv
1. Krediidasutus 1	1801
2. Krediidasutus 2	1509
3. Krediidasutus 3	1143
4. Hasartmängukorraldaja 1	1201
5. Krediidasutus 4	881
6. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja 1	847
7. Finantseerimisasutus 1	778
8. Finantseerimisasutus 2	463
9. Virtuaalvääringu teenuse pakkuja 2	442
10. Finantseerimisasutus 3	441

18. Krediidasutused esitasid 2025. aastal rohkem kui teised teatajad kokku rahapesukahtlase tehingu (STR), ebatavalise tegevuse (UAR) ja rahvusvahelise sanktsiooni teateid (ISR), veidi harvem esitati terrorismi rahastamise kahtlusega teateid (TFR) ja ebaharilike tehingute teateid (UTR) (joonis 4).

Joonis 4. Krediidasutustelt ja kõikidelt teistelt teatajatelt RAB-ile 2025. aastal saadetud teadete jagunemine teate liigi alusel.

Märkus: arvesse ei ole võetud CTR teateid.

19. Arvestades krediidasutuste sektori kaalukust ja NRA-s toodud riski taset on ootuspärane, et võrreldes teiste sektoritega laekub pankadelt rahapesukahtlusega seotud teateid rohkem. Samas näitab 2025. aastal laekunud teadete ja nende kvaliteedi analüüs, et teatud krediidasutuste teatamise aktiivsuses ja kvaliteedis on jätkuvalt arenguruumi, et rahapesukahtlusest teatamine oleks kooskõlas sektori riskiprofiiliga. Näiteks mõned pangad esitavad suhteliselt vähe teateid, võrreldes klientide hulga ja ärimahu kasvuga (sh suurema riskiga teenuste kontekstis), ning suurenenud on hilinevad teadete osakaal (eeskätt ühe panga puhul).

20. Krediidiasutuste teadetes on tähelepanuväärseks muutuseks see, et võrreldes 2024. aastal esitatud rahapesukahtlusega seotud teadete 2024. aasta tehingute mahuga **kasvas märgatavalt 2025. aastal esitatud rahapesukahtlusega teadetes 2025. aastal tehtud kahtlaste tehingute maht**. Rahapesukahtlusega teadetega seotud tehingute maht tõusis aastases võrdluses märkimisväärselt ka siis, kui arvestada kõikide tehingutega sõltumata tehingu tegemise ajast. Tehingute maht kasvas nii riigisiseste kui ka piiriüleste tehingute puhul. Kuigi rahapesukahtlusega seotud teadete tehingumahtu võis mõjutada teadete kvaliteedi paranemine, siis see ei selgita tehingute mahu suurt muutust ja seega oli **tehingumahu tõusu peamiseks põhjuseks kahtlaste tehingusummade suurenemine**.
21. Krediidiasutused esitasid ka 2025. aastal enamuse ehk ligi **60% kõigist RAB-ile saadetud rahvusvahelise finantssanktsiooni teadetest (ISR)**, kuid nii teadete arv kui ka nende osakaal kõikidest ISR teadetest langes. Pangad esitasid peamiselt teateid rahvusvahelisest finantssanktsioonist kõrvalehoidmise (indikaator ISR 6) ja rahvusvahelise finantssanktsiooni kohaldamise (ISR 1) kohta. Lisaks laekus teateid rahvusvahelise finantssanktsiooni kahtluse (ISR 2) ja tegevuspõhise sanktsiooni kohaldamise kahtluse (ISR 3) asjus.
22. **ISR teadete arvu vähenemine on tingitud laiematest suundumustest**: krediidiasutuste teadlikkus ja võimekus tuvastada sanktsioonist kõrvalehoidmist on suurenenud, Venemaa ja Valgevenega seotud tehinguid kontrollitakse rangemalt ning riskantsemate klientidega on ärisuhted lõpetatud, mistõttu on sanktsioonialuste isikute tegevus Eestis märgatavalt vähenenud. Samas tuleb arvestada, et RAB-i kogutud teave näitab, et finants- ja kaubandussanktsioonist kõrvalehoidmise **skeemid on muutunud keerukamaks** ja hõlmavad mitmeid jurisdiktsioone nii Euroopas kui Aasias, mis tähendab, et pankadel on veelgi olulisem õigeaegselt tuvastada sanktsioonist kõrvalehoidmist ja esitada sisukaid ISR teateid. Kuna sanktsioonist kõrvalehoidmine on levinud probleemiks, siis selliste juhtumite leidmiseks on väga tähtis tihe ja operatiivne koostöö krediidiasutustega.
23. Kõigist RAB-ile saadetud **terrorismi rahastamise kahtluse teadetest (TFR) esitasid krediidiasutused ligi veerandi (24%)**. Võrreldes 2024. aastaga langes nii pankade saadetud TFR teadete arv kui ka osakaal (2024. aastal laekus krediidiasutustelt kolmandik TFR teadetest). Peamiselt esitati teateid terrorismi rahastamise riski ja terrorismi rahastamisele viitava ebaharilikkuse kohta (TFR-1), terrorismi rahastamise kahtluse teateid (TFR-2) saadeti vähem. Potentsiaalselt terrorismi rahastamisele viitavatest krediidiasutuste teadetest ligi kolmandik puudutas ühisrahastusplatvormide kasutamist, ligi pooled teadetest annetusi. Enamik TFR teadetest oli seotud riskiriikide või islamiäärmuslusega. Vasak- ja paremäärmuslusega seotud teateid oli üksikuid ning kuna sellele viitavate tehingute tuvastamine võib olla keerulisem, siis on oluline, et krediidiasutused pööraksid ka neile äärmusluse vormidele piisavalt tähelepanu.
24. **TFR teadete langus** võib mõningal määral olla tingitud Iisraeli-Hamasi sõja järelmõjude vähenemisest. Lisaks on viimaste aastate praktika, kaasused ja koolitused aidanud krediidiasutustel varasemast paremini ära tunda, mis juhtumid kvalifitseeruvad TFR teadeteks. Krediidiasutuste jaoks seisneb terrorismi rahastamise tõkestamisel **suurem risk korrespondentsuhetes**. Jätkuvalt esines ka 2025. aasta teadetes tüpologia, kus krediidiasutuse korrespondentsuhte raames tehti annetusi vabaühendustele, mis väljendavad poolehoidu terroristliku organisatsiooni tegevusele. Samuti teatati varasemast suuremal määral ühisrahastuse kaudu tehtud sarnastest toetustest.
25. Kui rahapesukahtlusega seotud teadete tehingute maht kasvas, siis **ISR teadete puhul toimus märkimisväärne mahtude langus**. Tehingute mahud langesid ka TFR teadete puhul, kuid selle teate liigi puhul olid muutused väiksemad.
26. 2025. aastal saatsid pangad kokku 245 erinevate **sularahaindikaatoritega kahtlusepõhist teadet**. RAB tuvastas, et 2025. aasta teadete sisus tõusis sularaha aspekt esile veel rohkem kui 1000 krediidiasutuse teates, mis näitab, et krediidiasutused alakasutavad sularahaindikaatoreid teadete esitamisel. Kokku oli seega pankade teadetes sularahatehingutel roll ligi 1300 teates ning selliste teadete arv on viimase paari aasta jooksul kasvanud. Kuna sularahaga seotud teateid on tavapärasest rohkem, siis on oluline

- toonitada, et kuigi krediidasutused ei pea üldjuhul esitama lävendipõhiseid teateid, on **pankadel tähtis roll sularahatehingute seires** ja kahtlasest tegevusest teatamisel.
27. Krediidasutuste teadete põhjal esineb viiteid erinevatele **tüpoloogiatele ja skeemidele**: kelmustega saadud raha liigutamisele viitavad tehingud, maksude maksmisest hoidumisega saadud raha varjamisele viitav tegevus, ebaselge äritegevus, piiriülesed transiittehingud (nt naaberriikide vahel), ebaharilikud sularahatehingud, rahamuulade tegevusega seostatavad ülekanded, variisikute kasutamine jne. Kui rahapesu faasi kohta on teavet, siis valdav on **kihistamine**, paigutamise ja integreerimise faasi esineb harvem.
28. Sarnaselt varasemale oli ka 2025. aasta andmetel **krediidasutuste teadete vormiline ja sisuline kvaliteet kõigi teadete võrdluses keskmisest kõrgem**. See tähendab ühtlasi, et pankade teateid kasutatakse võrreldes teiste sektoritega rohkem RAB-i analüüsis ja teabeedastustes õiguskaitseasutustele. **Aastal 2025 esitatud rahapesukahtlusega teadete kasutatavus oli 2026. aasta alguse seisuga 18%**¹³ (suunati edasisse analüüsi ja/või jagati neis sisalduvat infot õiguskaitseasutuste või välispartneritega), mis on mõnevõrra madalam kui aasta varem (2024. a teadete kasutatavus on ligi 23%), kuid oluline on arvestada, et teadete kasutatavus ajas kasvab.
29. Nagu eespool on mainitud, siis krediidasutused saatsid 2025. aastal kõige sagedamini **STR teateid ja neist 16% olid RAB-i jaoks suurema kasutusväärtusega**. Seejuures oli mitmete indikaatorite puhul teadete kasutusväärtus ligi 50% või rohkem: STR 2.4 (rahapesukahtlus kontol tehtava tehingu korral; 54%), STR 2.3 (kliendi tehingupartneri suhtes hoolsusmeetmete rakendamise käigus tekkinud rahapesukahtlus; 51%) ja STR 2.2 (isiku suhtes on varasemalt teadaolev või hoolsusmeetmete rakendamise käigus tekkinud rahapesukahtlus; 47%).
30. **Kõige rohkem teateid esitati indikaatoriga STR 2.7** (kahtlus, et tehingu objektiks olev vara on pettuse objekt või seda kasutatakse rahapesuks). Kuigi nende teadete kasutusväärtus ei ole üldjuhul eraldiseisvalt väga suur (2025. a esitatud teadete puhul on kasutatavus u 8%), on kelmustele viitavad teated lisaks olulised kogumina RAB-i taktikalise ja strateegilise analüüsi jaoks.
31. Krediidasutuste **UAR teadete kasutatavus ulatus 26%-ni** ja **UTR teadetest leidis kasutust 20%**. Suurema kasutusväärtusega olid eelkõige teated, mis viitasid ebaharilikele tehingutele või ebaharilikule äritegevusele.
32. RAB jagas **teiste riikide rahapesu andmebüroodega** mitmesaja teate sisu (tabel 3), paljudel juhtudel kasutati pankade teateid ka vastustes välisriikide rahapesu andmebüroode päringutele. Seejuures on oluline märkida, et väärtuslikud on ka teated, milles kirjeldatud tegevuse seos Eestiga võib olla või näida vähene. Sellistes teadetes sisalduv informatsioon võib muu hulgas olla kasulik operatiivses teabevahetuses teiste riikidega.

Tabel 3. Krediidasutuste 2025. aastal saadetud teadete kasutatavus.

	STR	UAR	UTR	ISR	TFR
Süvaanalüüs	178	51	16	9	2
Edastatud Eesti õiguskaitseasutustele	457	206	49	12	34
Edastatud välisriikidele	230	104	15	3	3

Märkus: ühte teadet võib olla kasutatud mitmel põhjusel (nt suunatakse süvaanalüüsi ja edastatakse ka välisriikidele).

33. **Märkega „kiire“ esitatud teadete hulk on alates 2022. aastast languses** ja 2025. aastal esitati selliseid teateid ligi 25% vähem kui aasta varem (2025. a 174 teadet, 2024. a 230 teadet), samuti langesid selliste teadetega seotud summad. Ühtlasi langes kiirete teadete

¹³ Kui kõrvale jätta kelmusele viitava indikaatoriga (2.7) teated, siis on krediidasutuste 2025. a esitatud rahapesuteadete kasutatavus 25% (2024. a puhul on sama näitaja 34%).

- osakaal kõikide krediidasutuste teadete seas (4% pealt 3% peale). **Kiired teated olid keskmisest kõrgema sisukusega** ja rahapesukahtlusega seotud teadetest üle 70% oli sellist infoväärtusega, et RAB suunas need edasisse analüüsi või jagas nendes sisalduvat teavet õiguskaitseasutuste või välisriikide rahapesu andmebüroodega.
34. **Kiirete teadete puhul eristuvad teistest ISR teated**, mis moodustasid poole (51%) kõikidest kiiretest teadetest, kuid mille puhul tähendab kiire teade enamasti seda, et krediidasutus soovib RAB-ilt kiiret tagasisidet, kas sanktsiooni on õigesti kohaldatud (nt isikusamasuse puhul, kui on vaja kindlust, kas tehingut teha sooviv isik on sanktsiooni subjekt), ja teade ise ei sisalda infot, mida RAB-is edasi analüüsida või õiguskaitseasutustega jagada. Tavapärasel moel saab kasutatavust analüüsida ISR 6 (Rahvusvahelisest finantssanktsioonist kõrvalehoidmine) teadete puhul – 2025. aastal esitasid krediidasutused viis kiiret ISR 6 teadet ja neist kolmes olevat teavet edastati õiguskaitseasutustele.
35. **RAB seadis 2025. aastal krediidasutuste teadete alusel käsutuspiiranguid kahe juhtumi raames**, sh kaks 30-päevalist piirangut summas u 50 000 eurot ja üks 60-päevaline piirang summas u 12 400 eurot. Võrreldes varasemate aastatega seati käsutuspiiranguid märksa väiksemas summas.
36. Kokkuvõtlikult on oluline märkida, et **krediidasutuste teated on RAB-i jaoks väärtuslikud infoallikad mitmel moel**: lisaks süvaanalüüsile kasutab RAB neid ka strateegilises ja taktikalises analüüsis (sh trendide ja tüpoloogiate tuvastamine, temaatiliste ja sektoripõhiste riskianalüüsides koostamine).

Teadete kvaliteet ja soovitusel tulevikuks

37. Kohustatud sektorite seas on krediidasutused jätkuvalt **kõige riskiteadlikum ja sisukaimad teateid saatev sektor**.
38. Kuigi pankade löikes on **esitatud teadete vormiline ja sisuline kvaliteet endiselt ebahühtlane**, siis üldpildis on krediidasutuste sektori **teadete kvaliteet jätkuvalt kõigi teadete võrdluses keskmisest kõrgem**, mis väljendub ka teadete suuremas kasutatavuses võrreldes teiste sektoritega. Aastal 2025 esitatud rahapesukahtlusega teadete kasutatavus oli aasta lõpu seisuga 18%, mis on oluliselt kõrgem kui teiste sektorite keskmine (u 6%).
39. Krediidasutuste esitatud **ISR teadete kvaliteet on olnud stabiilselt kõrge**, täidetud on vajalikud väljad ning teate sisu on olnud arusaadav ja toimunu kirjeldus põhjalik. Teated esitatakse õigeaegselt ja teated on muutunud varasemaga võrreldes detailsemaks. RAB-i kogutud andmed näitavad, et sanktsiooni õiguspäraselt kohaldamine on märgatavalt paranenud ning mitte õiguspäraselt kohaldamiste ja kohaldamata jätmiste arv on langenud. ISR-ide puhul on otsesuhtlus krediidasutustega vähenenud tulenevalt teadete paremast kvaliteedist (teate esitajalt ei ole enamasti vaja lisainfot juurde küsida) ja laekunud teadete arvu langusest võrreldes eelmise aastaga. Kuna kinnitust on leidnud, et Eesti juriidilisi isikuid kasutatakse sanktsioonist kõrvale hoidmiseks ja hiljem rahapesuks, siis ootab RAB pankadelt viiteid selliste juhtumite kohta ehk senisest rohkem ISR 6 (Rahvusvahelisest finantssanktsioonist kõrvalehoidmine) teateid.
40. Krediidasutuste **TFR teadete kvaliteet on liikunud tõusujoones**, tehingute kirjeldused on peaaegu alati selgelt struktureeritud. Järjest enam lisatakse juurde asjakohast infot isiku kohta avaandmete põhjal ning tuakse välja potentsiaalseid seoseid asjakohaste organisatsioonide või konfliktipiirkondadega, mis näitab, et sektori teadlikkus ja võimekus terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas on oluliselt tõusnud. Samas on jätkuvalt tähtis toonitada, et tehingu kirjeldusest peab välja tulema konkreetne risk või kahtlus, millele teate esitamisega viidatakse. Kui tegu on terrorismi rahastamise riskile viitava teatega, tuleb tuua välja ebaharilikkuse aspekt. Samuti on vaja juurde märkida kliendisuhete (edasine) staatus seonduvalt isikuga, kelle kohta teade esitati. Operatiivne koostöö krediidasutuste sektoriga on väga hea.

RAB koostöös Kaitsepolitseiametiga avaldab ja uuendab perioodiliselt **kõrgema terrorismi rahastamise riskiga riikide nimekirja (nn riskiriigid)**, mis on mõeldud kasutamiseks kitsalt terrorismi rahastamise tõkestamise kontekstis. Nimekiri on leitav RAB-i veebilehelt: <https://fiu.ee/oigusaktid-ja-juhendid/juhendid>.

Turuosalise jaoks on oluline teada, et **riskiriigi seose korral peab teate esitamiseks lisanduma ka terrorismi rahastamise riskiindikaator ja terrorismi rahastamisele viitav ebaharilikkuse aspekt. Terrorismi rahastamise kahtluse korral ei oma riskiriigi seos aga rolli** (erinevalt terrorismi rahastamise riskile viitava teate puhul).

41. Kokkuvõtlikult on teiste sektoritega võrreldes **krediidiasutuste saadetud teadetes juhtumi kirjeldus ja struktureeritus üldjuhul selgem** – välja on toodud kahtlus, kirjeldatud on hoolsusmeetmete kohaldamist, lisatud on summad, perioodid, tüpoloogiad jne. Kuigi pankade vahel on erisusi, siis krediidiasutuste sektori puhul on positiivne ka see, et avalike allikate kasutamine on heal tasemel.
42. RAB asus 2023. aastal jagama kohustatud sektoritega **tüpoloogiateateid**¹⁴, mille alusmaterjal pärineb tihti pankade teadetest. Mitmed krediidiasutused reageerisid 2025. aastal aktiivselt RAB-i avaldatud tüpoloogiateadetele ning enim viidati **kaubanduspõhisele rahapesule**¹⁵ ja **Eesti käibemaksukohustuslase numbriga ettevõtete kasutamine maksupettuste ja rahapesu toimepanemisel välismaal**¹⁶, mille alusel tuvastati mitmeid olulisi juhtumeid ja tehti edastusi nii Eesti õiguskaitseasutustele kui ka välispartneritele. Samuti on jätkuvalt positiivne see, et teatajad toovad ka ise esile rahapesu tüpoloogiatele (sh neile, mida RAB ei ole tüpoloogiateadetenä käsitletud) viitavaid indikaatoreid, mis näitab teatajate asjatundlikkust.
43. Samas esineb krediidiasutuste puhul jätkuvalt teateid, kus **osapooled ja dokumendid on isikutega sidumata, dokumentide metaandmed ja/või tehinguväljad täitmata, arvelduskontode väljavõtte periood lisamata** jne. Teate vormis olevate andmeväljade (nt tehingute toimumise kuupäevad, osapooled, summad, valuutad, kontode numbrid jne) täitmine on **väga oluline nii juhtumite kui ka taktikaliste ja strateegiliste analüüside jaoks**, mistõttu peab andmeväljade mittetäitmine olema põhjendatud (nt tehingute andmeid ei sisestata, kuna teatatud juhtumi puhul tehinguid ei toimunud). Näiteks on sazenenud olukorrad, kus teatele lisatud konto väljavõtte periood on vale või üldse esitamata, kuigi teates on see kirjeldatud. Vajalik väljavõtte esitatakse täiendava info küsimisel. Teatega seotud andmete esitamise (sh metaandmete täitmise) korrektsusel võib olla otsene mõju teates kirjeldatud juhtumi lahendamise kiirusele ja edukusele.
44. Krediidiasutuste teadete sisulise kvaliteedi kontekstis on probleemiks see, et sageli **piirduakse ainult teate aluseks oleva eelkuriteo analüüsiga, aga rahapesu jääb käsitlemata** – kas rahapesukahtlus esineb ja kui jah, siis mis sellele viitab (sh asjakohased tüpoloogiad). Näiteks esineb juhtumeid, kus teates analüüsitakse vahendite liikumist pangasiseselt, aga raha edasise liikumise osas analüüs puudub (või ei lisata selle kohta andmeid teate juurde) – nt ei vaadata juurde teistel seotud kontodel toimuvat tegevust, mis võiksid kogumis rahapesukahtluse esile tuua.
45. Krediidiasutuste teadete kvaliteedi murekohana on esile kerkinud see, et **hilinenud teatamist tuvastas RAB 2025. aastal märksa enam** (üle kolme korra rohkem kui aasta varem). Pankade tuntavat hilinemist rahapesukahtlusest teatamisel täheldas RAB enam kui 400 teate puhul. Seejuures on oluline märkida, et hilinenud teatamise kiire kasv on peamiselt seotud ühe krediidiasutuse teadetega ja seega ei puuduta see probleem kõiki turuosalisi võrdselt. Muu hulgas on tavapärasest rohkem tagantjärele esitatud eraisikute ja sularahaga seotud teateid. Kui teade esitatakse pärast kahtlaste tehingute tegemist, siis mõjutab see ühtlasi käsutuspiirangute seadmist, mida RAB tegi 2025. aastal tunduvalt

¹⁴ Tüpoloogiateated. RAB, <https://fiu.ee/aastaraamatud-ja-uuringud/tupoloogiateated>

¹⁵ Tüpoloogiateade 4TT202305. Kaubanduspõhine rahapesu.

¹⁶ Tüpoloogiateade 1TT202212. Eesti käibemaksukohustuslase numbriga ettevõtete kasutamine maksupettuste ja rahapesu toimepanemisel välismaal.

vähem võrreldes varasemaga. Hilinenud teadete kasutusväärtus on keskmisest palju väiksem ja näitab, kui oluline on vähendada aega kahtlase tehingu või tegevuse ja sellest raporteerimise vahel. Hiline teatamine suurendab riski, et RAB-i ja uurimisasutuste võimalused operatiivseks sekkumiseks võivad olla teate saatmise ajaks juba ammendunud.

46. **Hilinenud teatamisega kaasnevad suured kahjud**, mida illustreerib näiteks juhtum, kui Eesti krediidasutuse poole pöördus isik, et kanda kontole välisriigist pärit vahendeid. Kuna pank hilines nii hooldusmeetmete rakendamisega (kahtlus tuvastati alles siis, kui tehingud olid juba toimunud) kui ka RAB-ile teate saatmisega, ei olnud võimalik kahtlase päritoluga rahale käsutuspiirangut seada ja kaubanduspõhise rahapesu kahtlusele viitavate tehingutega liigutati pangast läbi mitu miljonit eurot. Seejuures on märkimisväärne, et panga esitatud teade oli põhjalik ja sisukas – kui see oleks saadetud õigeaegselt, oleks tegemist olnud väga hea teatega.
47. **Hea kvaliteediga (kiire) teade** tähendab, et rahapesukahtlus on selgelt välja toodud (sh nt viidatud RAB-i avaldatud tüpoloogiateadetele) ja konkreetselt määratud konto(de)l olevatest vahenditest on eristatud kahtlusega seotud vahendid. Kuigi puudusi esineb, siis **paljud krediidasutuste esitatud teated vastavad hea kvaliteediga teate kriteeriumitele**. Positiivse näitena saab esile tuua juhtumi Eesti käibemaksukohustuslase numbriga ettevõtete kasutamisest maksupettuste ja rahapesu toimepanemisel välismaal, mille puhul oli teade selge struktuuriga, tehtud analüüs oli põhjalik (nii juhtumiga seotud dokumentide kui ka avalike allikate analüüs) ja käsitles hiljuti toimunud kahtlast tegevust. Teates sisaldunud teavet jagati õiguskaitsesutuste ja välisriikidega.

RAB soovib lähtuda tehingu kirjelduses struktureeritud narratiivist, kasutades selleks järgmist raamistikku: **mis, kes, millal, kus, miks, kuidas**.

Hästi vormistatud ja esitatud teatele on omane:

- teate sisus on selgelt ja struktureeritult välja toodud kahtlus ning kahtlust äratavad asjaolud kliendi ja tema majandustegevuse osas;
- teataja on põhjalikult analüüsinud kliendi tegevust ja kohaldanud hoolsusmeetmeid;
- teataja toob teates välja, kas kahtlus suudeti kõrvaldada ning kas kliendisuhet jätkati või mitte;
- teatele on lisatud kõik asjakohased dokumendid.

Teateid esitades palume järgida RAB-i poolt välja antud juhiseid. Juhendid esitatava teate täitmiseks ja kahtlaste tehingute tunnuste kohta leiab RAB-i kodulehelt: <https://fiu.ee/oigusaktid-ja-juhendid/juhendid#juhend-kahtlaste-teh>.

Teate esitamisel abistab ka **videojuhend**: <https://vimeo.com/1047765460>.

48. Kuna 2025. aastal laekus RAB-ile mitmete Eesti krediidasutuste klientide kahtlase tegevuse kohta teavet teistelt turuosalistelt ja välisriikidest, aga mitte neid kliente teenindavatelt pankadelt endilt, siis võib hinnata, et vähemalt **mõnede krediidasutuste puhul võib esineda puudusi hoolsusmeetmete kohaldamisel ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks vajaliku ressursi tagamisel**.
49. RAB-i suhtlus ja **koostöö krediidasutustega on üldiselt kiire ja konstruktiivne**. Teate raames tehtud täiendavatele infopäringutele vastatakse vajaliku infoga ja soovitud materjali osas on vaja harva meeldetuletusi teha. **Krediidasutuste sektor on väga tähtsaks kaitseliiniks ja oluliseks koostööpartneriks RAB-ile**, et tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist Eesti finantssüsteemis ja majanduskeskkonnas.
50. **Kokkuvõttes ei ole krediidasutuste sektoris 2025. aastal rahapesuriskid vähenenud**. Mitmed riskid on kontsentreerunud teatud teenustesse ja turuosalistesse, eeskätt seoses piiriüleste tehingute, VIBAN-kontode ja mitteresidentidega. Seega on jätkuvalt oluline, et krediidasutuste esitatavad teated oleksid sisukad ning nende hulk ja sisu vastaksid riskide muutumisele.

Lugemissoovitused

Alljärgnevalt on viidatud mõnedele kasulikele materjalidele, mis käsitlevad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud teemasid.

- **Riiklik rahapesu ja terrorismi rahastamise riskihinnang 2025.** Rahandusministeerium, 2025, <https://fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahapesu-ja-terrorismi-rahastamise-tokestamine/riskihinnangud#eesti-rahapesu-terr>
- **Riskide tuvastamine, hindamine ja maandamine.** Rahapesu Andmebüroo, 2026, <https://fiu.ee/uudised/rahapesu-andmebuuroo-avaldas-videoloengud>
- **Opinion of the European Banking Authority on money laundering and terrorist financing risks affecting the EU's financial sector.** European Banking Authority (EBA), 2025, <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2025-07/13ae2f94-dc04-4a50-9f24-af2808e78944/Opinion%20and%20Report%20on%20ML%20TF%20risks.pdf>
- **Comprehensive Update on Terrorist Financing Risks.** Financial Action Task Force (FATF), 2025, <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/publications/Comprehensive-Update-on-Terrorist-Financing-Risks-2025.pdf.coredownload.inline.pdf>
- **Complex Proliferation Financing and Sanctions Evasion Schemes.** Financial Action Task Force (FATF), 2025, <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Complex-PF-Sanctions-Evasions-Schemes.pdf.coredownload.inline.pdf>
- **Detecting, Disrupting and Investigating Online Child Sexual Exploitation.** Financial Action Task Force (FATF), 2025, <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Online%20Child%20Sexual%20Exploitation%20Report.pdf.coredownload.inline.pdf>